

Marko Pekkola:

SIVUAURINKO

Halot - Halos

LOPPULAUSAHDUS ALUSSA

Lainaan Parviaista (UMi 1/86) toteamalla, että on aika vaihtaa veres vetojuhta jaostolle. Halojaoston vetäminen oli totisesti rikas kokemus. Kiitos kaikille havaitsojille ja kiitokset Veikolle avusta varsinkin silloin alussa viisi vuotta sitten. Uusi jaostonvetäjä on Siuntion asiamiehemme, halospesialisti Ruoskanen - mies, jolle voi lähettää havainnot ja muun postin osoitteeseen:

Jukka Ruoskanen
Seitsemänveljeksentie 1
02580 Siuntio as.

LIGHT AND COLOR IN THE OPEN AIR

Otsikko on maailman ainoan valoilmiotutkijoiden konferenssin nimi. Kyseinen juttu järjestettiin ensimmäisen kerran Coloradossa vuonna 1978 ja on yleensä järjestetty noin kerran 3-4 vuodessa. Viimeksi se oli viime heinäkuun 11-13 päivänä Washington D.C.:ssä ja on seuraavan kerran vajaan kolmen vuoden kuluttua luultavasti maaliskuussa ja Pennsylvaniassa. Juttu on jo pelkästään teoriassa aivan huimaava, sillä lähes kaikki maailman halotutkijat kokoontuvat siis vain kerran noin kolmessa vuodessa yhteen paikkaan esittelemään viimeisimpiä tutkimuksiaan ja rupattelemaan maiseman ja ilmakehän valoista... ja käytännössä se oli sitten jo jotain aivan sanoin kuvaamattoman hauskaa, sillä Pekka Parviainen ja allekirjoittanut matkustivat heinäkuussa kutsuttuina puhujina opetusministeriön rahoille ed. mainittuun tilaisuuteen (tekisi mieli sanoa: legendaariseen tilaisuuteen, mutta en nyt ihan viitsi).

Mitä sitten tapahtui? Saimme mahdollisuuden tavata ja keskustella niiden ihmisten kanssa joiden pörstäkertoimet olivat totaalisen tuntemattomia, mutta joiden nimet ovat olleet tuttuja pienelle halospesialistijoukolle jo useiden vuosien ajan halo-artikkeleista ja kirjoista. Todella kovan luokan haloajijista paikalla oli Robert Greenler (konferenssin pj.), Walter Tape ja Alistair B. Fraser. Lisäksi pienempien haloartikkelien kirjoittajista mukana olivat mm. David K. Lynch (jonka Kinnunen haukkui tässä taannoin UMissä), S.D. Gedzelman (jonka ensimmäisen ja toistaiseksi onneksi viimeisen haloartikkelin Tricker ennätti eläessään haukkua todella lyttyyn, jopa niinkin suurena määrin, että oli itseasiassa ihme, että tyyppi oli niinkin hyvin voivan näköinen ja saattoi esittää oman lähestulkoon buuatun esitelmänsä valoilmioista taiteessa), Kenneth Sassen (muuan auringonpilari artikkeli vuosia

sitten), John C. Pearl, Raymond Lee (esitti pari vuotta sitten yhden lukuisista keskenään tappelevista uusista jesuiitta Scheinerin 27-28 asteen renkaan selityksistä) ja James A. Mallmann (Greenlerin jengin kantavia voimia - kirjoitti aikoinaan RG:n ensimmäisen simulaatio-ohjelman). Keskustelut Tapen, Fraserin ja Greenlerin kanssa olivat unohtumattoman mielenkiintoisia.

Havaintojaostomme olemassaolo otettiin lähes riemuiten vastaan ja uutiset kulkivatkin kaikissa keskusteluissa (mikä ei ollut yllätys) enemmän siihen suuntaan, että ursalaisten havaintosaavutukset olivat heille jotain jopa radikaalin uutta. Mm. ellipseille ei vielä löytynyt selitystä ja tutkijoiden kiinnostus valokuvia kohtaan oli ihanan innostunutta. Pekka kertoi esitelmässään ursan havaintojaostoista ja havaintokulttuuristamme yleisesti (standardiueiden diojensa saattelmana, joita nähtiin tietysti myös konferenssin "midnight slide show:n" vastineessa), jota seurasi päivää myöhemmin minun esitelmäni, jossa näytin lähes 60 diaa sekä ursalaisten halohavaintojen työn tuloksia, että oman kirjallisuustutkimukseni löydöksiä, joten porukka tuli viimeistään tuolloin perinpohjin informoitua meidän puuhistamme. Konferenssin tähtihetkiä oli mm. Walter Tapen uusi maailman komein halovalokuva (käsittämätön, hermoja repivän kaunis ja speaktaakkilmainen multihalo) Antarktikselta, samaisen tyyppin esitelmä pyramidiäkkäidenäytelmien simuloinnista ja sittemmin useita tunteja kestänyt halodiojen katselu yhdessä Tapen kanssa hotellihuoneessani varsinaisen konferenssin jo päättyttyä.

TOUKOKUUN, KESÄKUUN, HEINÄKUUN JA ELOKUUN...

...halokatsaus, jossa rajoitun lähinnä muutamaani kaikkein tärkeimpiin uutisiin ja tapahtumiin on vuorossa seuraavana. Tällä kertaa mukana ei poikkeuksellisesti ole koodaussivuja.

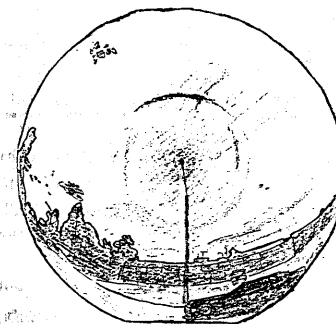
TOUKOKUUSTA ELOKUUHUN

- 1.5. Aurinkokeskisten renkaiden näytelmä pääkaupunkiseudulla ja Siuntion taivaalla. Vain 18° ja 23°renkaat taivaalla sekä mahdollisesti molempia edellämainittuja sivuavat kaaret kyseisiä renkaita myötäillen? Hyvin vaarallinen juttu tunnistaa. 23°renkaan olemassaolo on melkoinen ongelma - tällaisten näytelmien esiintyminen on varoitus ja kehoitus tarkkaavaisuuteen. Jutun havaitsivat Ruoskanen, Pekkola, Hotakainen ja Riikonen.
- 7.5. Kerrassaan erikoinen mahdollinen Ylä-Lowitzin yksinäinen kaari 22°renkaan ja 46°renkaan välimaastossa Ruoskanen raportoimana.
- 31.5. Hieno multihalo Ruoskasella Siuntiossa ja Riikosella Helsingissä. Mahtava risti näytelmän ytimenä (vilkaise piirrosta!) rajun pilarin (jopa 44°) ansiosta.
- 9.5. Kohtalaisen hieno kesäinen multihalo, jossa HR pitkänä ja 120°sivuauringot sekä hieno ylläsivuava. Havaitsijana Riikonen Helsingissä. Kapea paikoitellen lähes näkymätön pilvinauha ja juttu viidessä minuutissa ohi! Useimmilta jäi näkemättä (itse myöhästyin minuutin ja näin vain todella nopean muutamassa sekunnissa tapahtuneen viimeisen HR:n pätjän ja kirkkaan Saurin hiipumisen taivaalta).

- 2.6. Hurjan erikoinen HR+kaukaisia Saureja display Porissa Mäenpäällä. Kts. piirros. Seuraavana ja edellisena päivänä tavallinen multihalo niinkään Porin taivaalla. 2.6. display näkyi myös Helsingissä Mäkelällä, jolla muutamien tavanomaisten lisukkeena parhaista Cs-kaistaleista huomattu 120°Saur+HR-esiintymiä. Myös 3.6. Mäenpää-Mäkelä akselilla yhteisaktiivisuutta: Veikolla jälleen lyhyt vastapuolen HR ja epävarma 120°Saur.
- 19.6. Kontiomäellä Tuovinen ylittää erikoisen pitkällä 46°renkaalla (lähes 270°) muuten aika vaisussa näytelmässä (ZYK,22,Saur).
- 21.6. Ruoskasella tavanomaisia ja 120°Saur. HR:lla paljon hämääviä kirkastumia. Näitä kannattaa aina varoa!
- 28.6. Raju all-sky multihalo Riikosella Helsingissä. Kesäkauden paras ja vuoden ehdottomasti parhaita näytelmiä, ellei jopa paras (saa nähdä kun vuosi päättyy). Mukana myös pyramiditavaraa: 18° ja eräässä vaiheessa näytelmää myös mahd. 23° tai 24° sivuavaa (Parryn kaltainen, jonka Tape on hiljattain simuloitunut -hyvin vaikeaa tunnistaa - muuten kuin valokuvista ja simulaatioiden avulla, jota meillä ei vielä ole, mutta Walter on luvannut lähettää). Kts. piirros. Useimmat pääkaupunkiseudun havaitsijat olivat matkoilla 28:tena päivänä (samoin Siuntion asiamiehemme, joka havaitsi Pariisista käsin 22°renkaan). Osittaisia hedelmiä näytelmästä korjasivat vanhat veteraanit Mäkelä ja Kinnunen (Mäkelä saapui kesken näytelmän junalla idästä Helsinkiin). Anne Jokisella lisäksi Espoossa epävarmana raportoitu yksinäinen 18°renkas, jonka tekee aika varmaksi Riikosen tukeva havainto. Espoon ja Helsingin välillä hirvittävä ero pilvityypissä.
- 30.6. Pari päivää myöhemmin Jan Lundellilta (jaoston uusia voimia) tappavan hieno raportti valtatie E3:lla. Jalot Trickerit kruunaavat hienon tavanomaisen multihalon.
- 22.7. Ruoskasella Ilomantsissa pilari osittain pimentyneestä Auringosta. Myöhemmin 24.7. iltaan poikkeuksellisen kirkas, komea pilari useilla havaitsijoilla Ilomantsissa.
- 28.7. Parviaisella Turussa yksinäinen värikäs 10-15°pitkä kaari 26-28°korkeudella Auringosta. Simulaatiot viittaavat Parryyn, mutta ei ole 100% varmaa. Myöhemmin myös ZYK ja 22°r näkyvissä. Juttu ci-repaleessa, aivan kuten oma ylkuperä+yläkövera Parryni syksyllä 1985.
- 19.8. Metsähovissa havaitsijaryppäällä Pekkola, Mäkelä, Vajanto, erikoinen 22+lyhyt vastapuolen HR näytelmä, jossa myös Parry ja viereisessä Siuntiossa havainneella Ruoskasella myös 120°sivuauringo.
- 25.8. Anne Jokinen nappaa ellipsihalon Espoon taivaalta. Kesto jälleen huimaavat 30 sekuntia, mutta luotettava raportti: ellipsin puolikas näkyvissä selvästi sekä aurinkolaseilla, että ilman. Puolikkaan koko 4x2 astetta, mikä tuntuisi viittaavan lähinnä Schlesingeriin? (vrt. kokonainen ellipsi olisi ollut ehkä 8 astetta korkea, Schlesinger yleensä 7° korkea).
- 26.8. Krista Vajannolla Turussa 22+pitkä HR multihalo, jossa kuitenkin myös kirkkaan 120°sivuauringon lisäksi vasta-aurinko.

ENGLISH SUMMARY

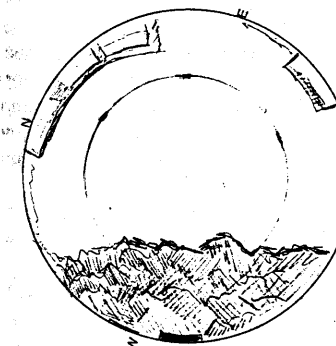
In the pictures the best and the most interesting displays of the whole summer period of May-August are seen. One elliptical halo (size of half ellipse 2x4°) by Anne Jokinen and the great display of 28.6. by Marko Riikonen in Helsinki are especially interesting. Notice the pyramidal crystal features in latter display, which were also observed by Jokinen in neighbouring city of Espoo, but only as a solitary 18°halo(!). Section leader Pekkola is leaving after halorich and interesting five years. New section leader is Jukka Ruoskanen, one of our best halo specialists and also last years leading observer in observing activity. All observations and mail are from now on sent to Ruoskanen whose address is in the beginning of this article.

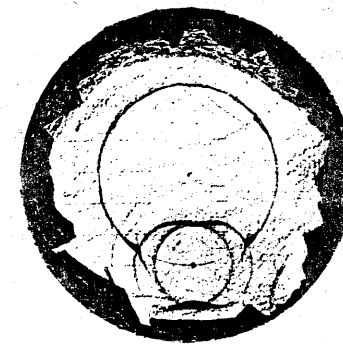
Helsingin pyramidikidenäytelmä 1.5. Havaitsija Marko Riikonen.

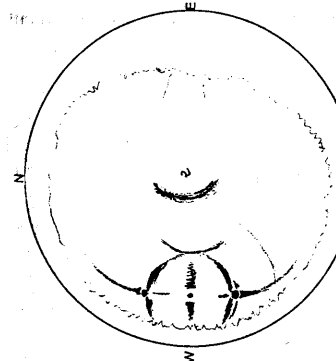
Risti ja multihalo Siuntion taivaalla 31.5. Jukka Ruoskanen.

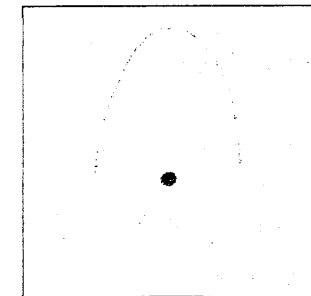
Mäenpään erikoinen Porista 2.6. Aurinko pilven peitossa.

Riikonen havaitsee Helsingin rajun 28.6. displayn maksimin Sturella.

Jan Lundell ja yksi harvoista Tricker-havainnoistamme 30.6. Lahden luona valtatie E3:lla.

Kauden ainoa ellipsi Anne Jokisen saaliina 25.8. klo 17.30-40 välillä only 30 seconds! 4°korkea ilmestys.